

Wojciech Kalaga

Er(r)go

ER(R)GO. Teoria–Literatura–Kultura nr 2 (17), 7-8

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Er(r)go...

Kanada. Ale Kanada już nie jako mit dalekiego Edenu – „kraj żywicą pachnąca” – lecz jako laboratorium wielokulturowości, politycznie usankcjonowany eksperyment wzajemnego wszczepiania tkanki Innego i Tożsamego; a zatem Kanada – czy raczej TransKanada – jako kontrowersja: nie wokół banalnego politycznie problemu dwukulturowości (angielska Kanada jako Brytania Północy, a Quebec jako Nowa Francja), ale istotnego dla cywilizacji nie tylko zachodniej zjawiska współlistnienia wielości kultur. Kanada jako ogromna przestrzeń: fizyczna – niezmierzone lasy, Góry Skaliste, jeziora – ale też jako przestrzeń kulturowych transakcji i translacji, przestrzeń międzykulturowego spotkania. Nigdzie chyba problematyka tożsamości kulturowej nie została tak silnie wyeksponowana i nie wywołała tak twórczej debaty wokół postkolonializmu, hybrydyczności, wielonarodowości, transkulturowości – nigdzie też nie była ta debata tak silnie zakorzeniona w praktyce codziennego, międzykulturowego współżycia. Przesunięcie do centrum grup uprzednio marginalizowanych, Pierwsze Narody, transkulturowość i obywatelstwo diasporyczne, pojęcia narodowości i państwowości, ale też postnarodowość i postpaństwowość, transnarodowość i transkulturowość, dekonstrukcja tradycyjnych narodowych ideologii i autokonstrukcja społeczności, dialog z Innymi i pomiędzy Innymi, postetniczność i tożsamość ludności rodzimej. Jednocześnie obawa i wyczulenie na zagrożenia: „kontroli epistemologicznej” przez kulturę dominującą czy politycznego zarządzania różnic, które nie zostawia przestrzeni dla dialogu kultur; ostrożność wobec pozornie neutralnych i nienaznaczonych innością/etnicznością kultur i literatur wywodzących się z kręgu anglo-europejskiego, ale „z natury” niejako nadal zajmujących pozycję uprzywilejowaną jako epistemologiczny punkt odniesienia. Pytania kanadyjskie to pytania najżywotniejsze dla współczesnego tygla cywilizacji. Czy klonować zatem kanadyjski klon, czy raczej pozostać przy syropie?

Klonowanie Kanady to numer *Er(r)go* gościnnie przygotowany przez Eugenię Sojkę, znakomitą propagatorkę kultury kanadyjskiej i problematyki wielokulturowości.

Wojciech Kalaga

Er(r)go...

Canada. But not any longer as the embodied myth of the far-off Eden – “the land of plenty” – now a multicultural laboratory, a politically sanctioned experiment of mutual grafting of the tissues of the Self and the Other. Thus, Canada – or perhaps TransCanada - as a controversy: not of the politically banal duality of culture (English Canada as the Britannia of the North and Quebec as the New France), but of the phenomenon that remains significant not only for the western civilization – the coexistence of multiplicity of cultures. Canada as an immense physical space – unfathomable forests, The Rocky Mountains, lakes – but also as a space of cultural translations and transactions, a space of cross-cultural meeting. Probably nowhere else has the issue of cultural identity been made so apparent and evoked such creative debates over postcolonialism, hybridity, multinationalism, transculturalism – nowhere else have those debates been so strongly rooted in the practice of everyday, cross-cultural coexistence. The centralization of the groups hitherto marginalized, the First Nations, transculturalism and diasporic citizenship, the concepts of citizenship and nationality, but also post-citizenship and post-nationality, transcitizenship and transculturalism, deconstruction of traditional national ideologies and self-construction of the society, the dialogue with the Other and amongst Others, post-ethnicity and the identity of the indigenous peoples. At the same time, apprehension and watchfulness for the threat of “epistemological control” by a dominant culture or political management of differences which leaves no space for cultural dialogue; wariness for the seemingly neutral cultures, unmarked by otherness/ethnicity and literatures of the Anglo-European origin, which nevertheless still appear to hold a position privileged as the epistemological point of reference. The Canadian questions are questions of utmost significance for the contemporary melting pot of civilizations. Should we then believe in the growth of the maple leaf or just stick to the maple syrup?

Map(l)ing Canada is an issue of *Er(r)go* guest edited by Eugenia Sojka, a distinguished spokesperson for Canadian culture and the theme of multiculturalism.

Wojciech Kalaga